

عنوان فرآیند:

استفاده از مدل آموزشی ایفای نقش و شبیه سازی در آموزش کارآموزی اصول و فنون عملکرد فرد اسکراب در اتاق عمل

صاحبان فرآیند و همکاران:

فاطمه قارداشی

محل اجرای فرآیند:

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار - بیمارستان شهید بهشتی امداد - اتاق عمل

نام دانشگاه:

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

گروه فرآیندی:

دانشجویان ترم ۲ اتاق عمل

تاریخ اجراء (مدت اجرای فرآیند):

یک ترم تحصیلی - شروع از تاریخ ۸۸/۱۱/۷ لغایت ۸۹/۱/۲۵

مقدمه (هدف و اهداف اختصاصی):

یادگیری فرآیند فعالی است که از طریق آموزش های رسمی و غیر رسمی اتفاق م یافتد و تنها وسیله ای است که انسان را به رشد و شکوفایی می رساند. با کمک یادگیری است که انسان نحوه بروز عواطف و طرز کنترل آن را می آموزد ، یادمی گیرد که چگونه با دیگران ارتباط مطلوب برقرار نماید . اگر معلمی سه مهارت خوب دیدن ، خوب شنیدن و خوب فکر کردن را به فراگیران خود یاد بدهد آنان را قادر به یافتن ، درک و انجام تغییر ساخته است و برای رسیدن به این هدف مطلوب استفاده از تکنولوژی آموزشی سودمند خواهد بود. آموزش اصول و فنون عملکرد فرد سیار و اسکراب مستلزم آموزش اطلاعات مفاهیم ، نگرش ها ، مهارت ها و تغییر عادت ها است جهت اثربخشی بهتر آموزش موارد فوق ، استفاده از روش های آموزشی ایفای نقش و شبیه سازی کارایی بهتری خواهد داشت .

روش اجراء (حداکثر در ۳ صفحه A4):

در کارآموزی اصول و فنون عملکرد فرد اسکراب در هر گروه ۸-۷ دانشجو بودند که درابتدا، روز قبل از شروع کارآموزی و ورود دانشجویان به بیمارستان جلسه توجیهی برای کلیه دانشجویان تشکیل گردید. در این جلسه اهداف کلی و جزئی کارآموزی برای دانشجویان مطرح گردید.

اهداف این دوره شامل مواردی از قبیل: آشنایی با محیط اتاق عمل، ارتباط صحیح و مناسب با پرسنل اتاق عمل و بیماران، پذیرش بیمار در اتاق عمل و هدایت و راهنمایی بیمار به اتاق جراحی، دادن پوزیشن صحیح به بیمار و آماده کردن اتاق عمل برای انجام یک عمل جراحی خاص است. در پایان جلسه توجیهی، از دانشجویان یک آزمون Pretest که حاوی ۲۰ سوال چهارگزینه ای در مورد اهداف مورد نظر بود گرفته شد. با توجه به نتیجه آزمون، مواردی که نیاز به توجه و آموزش بیشتر داشت مشخص گردید و براساس آن طرح درس روزانه کارآموزی آماده گردید. در صبح روز شروع کارآموزی دانشجویان، طبق قرار قبلی دانشجویان در اتاق جنب اتاق عمل گرد آمدند. در ابتدا دانشجویی که قرار بود نقش بیمار را بازی کند (مدل) انتخاب گردید، نوع عمل جراحی با نظر دانشجویان مشخص شد. (لاپاراتومی) دانشجوی مدل برای اقدامات لازم به بخش جراحی فرستاده شد. در بخش جراحی دانشجوی مدل همانند یک بیمار پذیرش گردید، گان پوشیده و آمادگی های لازم را دریافت می داشت. در این فاصله نقش بقیه دانشجویان جهت ایفای نقش تعیین می گردد. یک دانشجو در نقش پرستار اتاق عمل باید پذیرش بیمار را انجام می داد، دو نفر هدایت و راهنمایی بیمار به اتاق عمل و دادن پوزیشن مناسب با توجه به نوع عمل جراحی و نفر سوم مسولیت آماده کردن اتاق عمل برای آن جراحی خاص (لاپاراتومی) را به عهده داشت. بقیه دانشجویان ناظر بودند و مواقع خاص یادداشت برمی داشتند. پس از مشخص شدن، نقش کلیه دانشجویان، دانشجویان به رختکن رفته و لباس های خود را تعویض نمودند و در این فاصله دانشجوی مدل آماده شد برای پذیرش به درب اتاق عمل آورده شده بود. طبق برنامه، دانشجوی مدل توسط دانشجویان پذیرش و به اتاق عمل هدایت گردید. در تمام این مراحل مربی به عنوان ناظر عمل می کند.

در پایان اقدامات انجام شده توسط دانشجوی مدل و بقیه دانشجویانی که ایفا نقش کرده بودند، بررسی و ارزیابی میشد و نکات مثبت و منفی مطرح و بازخورد اقدامات دانشجویان در همان جلسه انجام می گردید. البته از دانشجویی مدل خواسته شد احساسات و نگرش های خود را در رابطه با بیمار بودن، و برخورد و ارتباط پرسنل با خود را نیز یادداشت نماید. این کار می توانست اثرات عمیق تری در یادگیری ارتباط صحیح و مناسب با بیماران داشته باشد و در آینده هنگام برخورد با بیمار حتما نتایج آن به کار گرفته شود. در انتهای روز پس از پایان اقدامات و جلسه ارزیابی، مجدداً از دانشجویان آزمون Posttest گرفته شد. اختلاف میانگین نتایج آزمون Pretest و Posttest از نظر آماری معنادار بود ($P=0.000$) و مشخص می کرد که دل های آموزشی ایفای نقش و شبیه سازی نسبت به تئوری در یادگیری موثرتر است. برای تثبیت یادگیری و تاثیر عمیق تر به دانشجویان به ویژه توجه به برقراری ارتباط مناسب با بیماران این مدل های آموزش تا زمانی که کلیه دانشجویان در نقش های مورد نظر ایفای نقش نمودند ادامه داشت و هر روز یک دانشجو به عنوان مدل و بقیه در نقش های مختلف ایفای نقش می نمودند پس از ایفای نقش کلیه دانشجویان در نقش های مربوطه دانشجویان در نقش دانشجویان به کارآموزی پرداختند. با نظر سنجی به عمل آمده از دانشجویان به کارگیری این مدل های آموزشی تاثیر عمیقی بر نگرش، احساسات، عواطف و یادگیری آنها داشته است و عملاً در انجام کارآموزی و کار با بیمار و پذیرش مسئولیت بسیار موفق تر عمل می نمودند و از نظر روحی و روانی نیز رضایت داشتند.

نتایج: پیامدهای اجرای فرآیند:

یادگیری ساده تر ، ماندگارتر و عمقی تر اصول و فنون پایه ای کار در اتاق عمل که می تواند منجر به یادگیری بهتر سایر دروس نیز شود.

سطح اثر گذاری (بخش، دانشکده، دانشگاه، کشوری، بین المللی):

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار ولی می تواند در سطح کشور اجرا شود.

نتیجه گیری شامل چالش ها و مشکلات اجرایی فرآیند:

عدم هماهنگی بیمارستان و در دسترس نبودن فضای مناسب جهت شروع کار (اتاقی در جنب اتاق عمل با امکانات و تجهیزات مناسب برای آماده کردن دانشجویان) عدم همکاری بخش جراحی در پذیرش دانشجوی مدل به عنوان بیمار و رفتار با وی همانند یک بیمار